

TRYGG BY NORGE

2022

SAMMEN FOREBYGGER VI EKSTREMISME
OG STYRKER DEN DEMOKRATISKE SAMTALEN

INNHOOLD

SAMMEN FOREBYGGER VI EKSTREMISME OG STYRKER DEN DEMOKRATISKE SAMTALEN	03
TRYGG BY NORGE SAMARBEIDET	04
ARENDAL Bry Deg Arendal – Game	06
BÆRUM Et minne- og læringscenter i Bærum Å forebygge hatefulle ytringer, holdninger og hatkriminalitet	08 10
FREDRIKSTAD Demos: Demokrati og medborgerskap	11
HAUGESUND Mitt Syn, Ditt Syn	14
KRISTIANSAND Demokratiprojektet	16
LARVIK KomINN Demokratidag	19
OSLO Ytringskultur på nett	21
SARPSBORG Ung Motkraft	23
STAVANGER Samskaping om inkludering av utsatt ungdom	25
TRYGG DIGITAL BY	27

SAMMEN FOREBYGGER VI EKSTREMISME OG STYRKER DEN DEMOKRATISKE SAMTALEN

Den 22. juli 2011 ble Norge utsatt for et terrorangrep på Utøya og i Oslo – et angrep som forandret Norge for alltid. I årene som fulgte, har flere tiltak blitt satt i gang for å hindre at slike hendelser skal skje igjen. Ett tiår etter angrepet, er det tydelig at det fortsatt er viktig å verne om det åpne, demokratiske og frie samfunnet. Det er nødvendig å arbeide sammen, på tvers av ulike kommuner, sektorer og institusjoner for å sikre at både nåværende og kommende generasjoner kan leve trygt sammen.

Mange barn og unge opplever utenforskap og ensomhet. Dette øker risikoen for at de blir tiltrukket av ekstreme ideologier og grupperinger som kan tilby en form for felleskap, mening og tilhørighet de ikke får andre steder. Terrorangrepet i 2019 i Bærum bidro til igjen å sette søkelys på høyreekstremisme. Samtidig må mange byer forholde seg til fremmedkrigere som kommer hjem etter å ha kjempet «hellig krig» i Syria. Gjennom koronapandemien er det vist at ekstremister over hele verden har utnyttet befolkningens økte tilstedeværelse på nett til å intensivere sin rekruttering gjennom sosiale medier. Vi ser en økning i spredning av hat, rasisme og ekstreme holdninger på nett, noe som skaper mer polarisering i samfunnet og undergraver demokratiet. På både godt og vondt er det fysiske og digitale livet smeltet sammen til et onlife. Dette har skapt nye og mer komplekse risikomiljøer vi må ta hensyn til i forebyggende arbeid.

Alt dette har tydeliggjort behovet for å stå sammen og være i forkant med bekjempelse av ekstremisme, og bidra til løsninger som gir trygge, robuste og inkluderende lokalsamfunn. Det er nødvendig kontinuerlig å utforske om man jobber med

de riktige strategiene for å forebygge ekstremisme, vurdere arbeidet både på lokalt og nasjonalt plan, og forsterke innsatsen for å skape et trygt Norge.

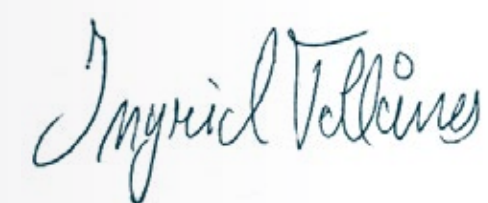
Vi kan, vil og må være et skritt foran de ekstremistiske tendensene for å lykkes. Vi må skape rom for forsterket dialog og muligheter for handling. Det gjelder også problemer og dilemmaer vi ennå ikke har løsninger på.

Dette er bakgrunnen for at Gjensidigestiftelsen og Nordic Safe Cities sammen med ti norske kommuner i 2020 startet satsingen Trygg by Norge. Gjennom dette samarbeidet ønsker vi å legge til rette for tiltak som skaper trygghet i norske byer, fremmer demokrati og mangfold, og gjør innbyggerne robuste og motstandsdyktige mot ekstremisme og hat.

I Trygg by Norge samles aktører på tvers av myndigheter og sivilsamfunn. Målet er å være en katalysator som bidrar til å sette i gang nye tiltak så vi kan handle og komme ekstremismen i forkjøpet.

I denne rapporten beskrives de første skrittene mot et tryggere Norge. Vi inviterer dere til å lese, bli inspirert og ta del i samarbeidet i Trygg by Norge.

Ingrid Tollånes
Leder, samfunn & gave
Gjensidigestiftelsen

Jeppe Albers
Direktør
Nordic Safe Cities

TRYGG BY NORGE SAMARBEIDET

Trygg by Norge – et nettverk for trygghet i Norge

Trygg by Norge er et samarbeid mellom Nordic Safe Cities, Gjensidigestiftelsen og følgende ti byer: Arendal, Bærum, Fredrikstad, Haugesund, Kristiansand, Larvik, Oslo, Sarpsborg, Skien, Stavanger. Alle kommunene er medlemmer i Nordic Safe Cities.

Da Trygg by Norge ble opprettet i 2020, hadde Nordic Safe Cities og byene allerede et pågående samarbeid med kunnskapsdeling og initiativer. Det var imidlertid en utfordring å sikre finansiering til å teste ut nye tiltak. Gjensidigestiftelsen satte derfor av 35 millioner kroner for å støtte aktivitetene i Trygg by Norge-samarbeidet, foreløpig fra 2020 og til og med 2023. Midlene går til samarbeidsprosjekter mellom kommunene og frivillige organisasjoner, og til å støtte møteplasser og kunnskapsdeling i nettverket.

Å sikre trygghet og fellesskap er fortsatt ytterst relevante utfordringer, som kun kan løses ved å samarbeide. Kampen for demokratiet og å bevare de verdiene som har gitt oss trygghet, sosial tillit og samhold, er viktig både lokalt, regionalt og nasjonalt. Det kan imidlertid være vanskelig å finne gode løsninger alene og sette av tiden og ressursene som kreves.

Formålet med Trygg by Norge-samarbeidet er å skape trygge byer gjennom tiltak som gjør samfunnet sterkere og mer motstandsdyktig mot ekstremisme og hat, og som styrker demokrati og inkludering. Ambisjonen til alle partnere i Trygg by Norge er at vi sammen skal utvikle og teste nye tiltak, dele erfaringer innad i Norge og Norden, og gjennom dette bidra til å forsterke den norske forebyggingsmodellen.

Kommunene må være medlemmer av Nordic Safe Cities for å delta i Trygg by Norge-samarbeidet. De forplikter seg også til å delta aktivt og dele kunnskap og erfaringer med andre i nettverket og offentligheten, både om det de har lykkes med og de utfordringene de har hatt.

Trygg by Norge-rapporten

Denne rapporten henvender seg til alle som ønsker å få en oversikt over de viktige prosjektene under Trygg by Norge-samarbeidet. Medlemsbyene har tatt forskjellige grep for å motvirke ekstremisme og polarisering lokalt. I rapporten presenteres prosjektene som har mottatt finansiering fra Gjensidigestiftelsen hittil i satsningen. De fleste prosjektene ble påbegynt i 2021 og 2022, og er fortsatt i gang.

Trygg by Norge har, i likhet med mange andre initiativer, vært preget av at oppstarten sammenfalt med koronapandemien. Det har vært en utfordring å identifisere de vanskeligste utfordringene, samle lokale samarbeidspartnere og utvikle ideer og prosjekter i en tid preget av nedstengning. Mange kommuner har måttet flytte ressurser for å følge opp kravene til smittevern. På tross av dette har medlemsbyene satt i gang mange nye tiltak og initiativer som nå begynner å ta form.

Siden prosjektene i Trygg By representerer nye tilnærminger for å møte samfunnsproblem i kontinuerlig endring, er det en målsetting at andre skal lære av prosjektene. For at kommuner med tilsvarende utfordringer kan ta stilling til om Trygg-By-prosjektene har overføringsverdi, har vi utviklet en evalueringsmodell som brukes av alle byer og skal bidra til å registrere resultater, programdesign og prosesser.

Denne rapporten oppsummerer innholdet og hensikten til de ti første fore- byggingstiltakene som er utformet og igangsatt gjennom Trygg by Norge-samarbeidet. Planen er å utgi flere rapporter som oppsummerer resultatene og læringen som oppnås gjennom nettverket.

AREN DAL

Fakta

Grunnlagt i 1723
Innbyggere: 45.509
Kjennetegn: Arendalsuka
Visjon: Varm, stolt og utadvendt

BRY DEG ARENDAL – GAME

Mål med prosjektet

Arendal ønsker å rekruttere og utdanne 15-20 'GAME playmakere' i alderen 16-24 år som skal legge til rette for aktivitets-tilbud, primært i Arendal sentrum. Formålet er både å styrke ungdommen som deltar gjennom samhold og meningsfylte aktiviteter – og å styrke opplevelsen av lokalsentrene i kommunen som trygge og inkluderende oppholdssteder for alle innbyggere, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet og funksjons- evne. I GAME lærer ungdom å være en del av et engasjert fellesskap og bli anerkjent for ansvaret de tar lokalt.

Bakgrunn og utfordring

I 2019 gjennomførte Arendal en innbyggerundersøkelse, hvor det blant annet ble spurt om innbyggerne opplevde trygghet i sentrum. En av fire respondenter svarte nei på spørsmålet, og det gav oss grobunn for refleksjon. Ungdata-tall viser at 50 % av ungdommen over 16 år ikke deltar i organiserte fri-

tidsaktiviteter, 25 % av unge fullfører ikke videregående skole, 30 % av ungdom føler seg ensomme og 50 % av unge tilfredsstillende ikke minstekravene til fysisk aktivitet.

Aktiviteter

Utdanningen skal skje i samarbeid med, og basert på konseptet til GAME Danmark. Playmakere skal rekrutteres blant eldre ungdom i Arendal, som enten blir opplært til å være instruktører i ulike grener av gateidrett eller event-playmakere ansvarlig for å utvikle og avholde arrangementer i sitt nærmiljø. Opplæringen fokuserer også på generelle spørsmål som betingelser for god trivsel, inkludering, organisering av aktiviteter, konflikthåndtering, selvutvikling og lederskap. Playmakere i Arendal vil deretter organisere eller gjennomføre aktiviteter ukentlig. I Arendal tenker vi å utvikle åpne plasser i sentrum som GAME-zoner.

Samarbeidspartnere

GAME Arendal har inngått partnerskap med GAME Danmark. Lokale ressurser bidrar også, som Med Hjerter for Arendal, Norsk Hovedorganisasjon, Landsorganisasjonen, Urban Ung og Agder Politidistrikt.

Forventede virkninger og resultat

Prosjektet har som mål å fange opp ungdom som normalt faller utenfor andre fritidsaktiviteter, og skal være et bidrag til å gjøre Arendal til en tryggere og triveligere by. Hat og voldelig ekstremisme har som oftest et utgangspunkt i utenforskap. Playmakere vil bidra til positiv aktivitet i sentrum og forebygge at yngre ungdommer havner i negative miljøer. For Arendals innbyggere vil aktivitetene bidra til et mer levende sentrum som oppleves åpent og inkluderende.

Kontaktperson

Rolf Josephsen,
Prosjektleder, Playmaker programmet
✉ Rolf.josephsen@gmail.com

BÆRUM

Fakta

Grunnlagt i 1838

Innbyggere: 128.982

Kjennetegn: Kyst, fjell, skog og yrende kulturliv

Visjon: Sammen skaper vi fremtiden – mangfold, raushet, bærekraft

Dialog etter angrepet:

ET MINNE- OG LÆRINGSSENTER I BÆRUM

Mål med prosjektet

Formålet med prosjektet er bidra til kunnskap om årsaker til- og konsekvenser av det rasistiske drapet og terrorforsøket 10. august 2019 på Al-Noor Moskeen i Bærum, samt tilgrensende tematikk hos nye generasjoner. Vi ønsker å skape en åpen møteplass for dialog og kunnskap hovedsakelig rettet mot barn og unge, med det formål å gjøre dem motstandsdyktige overfor ekstremistiske og hatefulle grupperinger og holdninger.

Bakgrunn og utfordring

Bærum har som by en relativ høy livskvalitet, sammenlignet med andre norske kommuner. I tillegg føler borgerne i Bærum en høy grad av trygghet. Dette ble utfordret i 2019, etter drapet på Johanne Zhangjia Ihle-Hansen og terrorforsøket på Al Noor moskéen. To modige sivilpersoner fra Al-Noor moskeen

greide å overmanne og tilbakeholde terroristen inntil politiet kom frem, og ingen ble drept i selve moskeen. Dette forsøket på terror utløste grundige refleksjoner, og arbeidet mot ekstremisme, rasistisk vold og diskriminering ble på tragisk vis et enda viktigere tema i Bærum kommune. Kommunen har derfor et økt samfunnsbehov for et minne -og læringscenter – en møteplass for forsoning og forebygging gjennom dialog.

Aktiviteter

Prosjektet bygger på en unik metode, som vil være brobyggende mellom mange grupper i lokalsamfunnet. Prosjektet innebærer at 1), det åpnes et senter, hvor grupper og enkeltpersoner kan komme og få tilgang til pedagogiske undervisningsopplegg med kvalifiserte formidlere – en møteplass i nærmiljøet som inviterer inn og skaper inkludering. En kurateringsgruppe vil engasjeres for å skape et fysisk minneste og en fortellings- og kunnskapsbasert utstilling. 2) Årsaker til hatefulle ytringer og handlinger adresseres gjennom kunnskapsformidling og holdningsendrende arbeid. 3) Lokale skoleklasser og lærere – vår hovedmålgruppe – får tilgang til et senter med pedagogisk undervisningsopplegg, slik at felles verdier, demokrati og ytringsfrihet forsterkes. Denne møteplassen vil samle mangfoldet av mennesker som bor i Norge.

Samarbeidspartnere

I dette prosjektet er søkerorganisasjonen 10. august stiftelsen, som samarbeider med 22. juli senteret, arkitekt Atle Aas, Nansens Fredssenter, Utøya, HL-senteret og Det Europeiske Wergelandssenteret.

Forventede virkninger og resultat

Det endelige målet for prosjektet er å styrke trygghetsfølelsen og skape økt inkludering i nærmiljøet. I tillegg skal den brede allmennheten og internasjonale aktører få kunnskap om drapet og terrorangrepet 10. august 2019, og gi en kontekst til hendelsene, slik at konsekvensene for de berørte synliggjøres. Slik vil vi hjelpe samfunnsaktører med å skape god dialog om hat og hatefulle ytringer. Folk i Bærum vil oppleve en større trygghet i sitt nærmiljø og bli introdusert til mangfoldet som finnes i det norske samfunnet.

Kontakt
10. august Stiftelsen
✉ post@stiftelsen10august.no

Å FOREBYGGE HATEFULLE YTRINGER, HOLDNINGER OG HATKRIMINALITET

Mål med prosjektet

Som del av det forebyggende arbeidet i Bærum er det også satt i gang en kartlegging av hatefylde ytringer og hatkriminalitet i byen. Prosjektet skal bidra til å kartlegge både minoritetsgruppers opplevelse av hatefulle ytringer og hatkriminalitet i Bærum, samtidig som det skal bidra til en bedre forståelse av majoritetssamfunnets holdninger til disse gruppene.

Vi vet lite om omfanget av «hat» i Bærum, og kommunen og politiet anser det som nødvendig å få mer informasjon om status i Bærum for bedre å kunne vurdere hvor den målrettede innsatsen bør rettes. Hvem utsettes for hat? Hvor stort er omfanget? Hvem utsetter andre for hat, og hvor skjer dette?

Bakgrunn og utfordring

Hatefulle ytringer kan ha alvorlige konsekvenser for enkeltpersoner, grupper og hele samfunnet. Den norske regjeringen påpeker at offentlige myndigheter og undervisningsinstitusjoner har et særlig ansvar for aktivt å forebygge hatefulle ytringer og sørge for at personer som utsettes for dette får oppfølging. Det er dette ansvaret vi i Bærum vil arbeide for å oppfylle.

Aktiviteter

I første fase av prosjektet har vi gjennomført en kartlegging basert på metodikken i HKH: Hurtig Kartlegging Handling. Dette vil også resultere i en rapport med forslag til videre forebyggende tiltak. Kartleggingen ble utført av et sammensatt

kartleggingsteam og forløp over 6-8 måneder. I tillegg ble det foretatt en ekstern spørreundersøkelse (webintervjuer) som en del av kartleggingen, for å sikre et bredere datagrunnlag.

Samarbeidspartnere

Bærum kommune har inngått et samarbeid med KORUS øst og fått kunnskap om mange sivile organisasjoner, som det videre arbeidet skal forankres i samarbeid med.

Forventede virkninger og resultat

Kartleggingen har gitt verdifull innsikt i omfanget av hatefulle ytringer og hatkriminalitet i Bærum. I tillegg er det gjennomført en befolkningsundersøkelse om holdninger til minoritetsgrupper i Bærum. Dette er et felt vi har hatt for lite kunnskap om i Bærum, og kartleggingen peker videre mot en konkret handlingsplan som skal bidra til forebygging på feltet. Denne kartleggingen vil gi kommune og politi et bedre grunnlag for implementering av forebyggende tiltak i neste fase.

Kontaktperson

Mari Oppedal,
SLT koordinator, Bærum kommune
✉ slt@baerum.kommune.no

FREDRIK STAD

Fakta

Grunnlagt i 1567

Innbyggere: 83.892

Kjennetegn: Gamlebyen og bryggepromenaden

Visjon: Fredrikstad - den lille verdensbyen

DEMOS: DEMOKRATI OG MEDBORGERSKAP

Mål med prosjektet

Det overordnede målet er å fremme demokratisk mestringstro og kultur hos barn og unge. Forskning peker på at demokratisk kultur bygges gjennom et helhetlig arbeid med kunnskap, holdninger, verdier og ferdigheter. Ved å øve på demokratiske kompetanser som kritisk tenkning, evnen til å formidle egne standpunkt muntlig og skriftlig, dialogkompetanse og ulike former for demokratisk deltagelse og påvirkning, utvikler barn og unge mestringstro og medborgerskap, og resiliens mot polarisering, hat og ekstremisme.

Bakgrunn og utfordring

Fredrikstad har i flere år arbeidet med å fremme demokratisk kultur for barn og unge, og forebygget radikaliserings og ekstremisme.

Vi vet at ungdommer har mye kunnskap og høy tillit til demokratiske institusjoner, men mange har samtidig lav demokratisk mestringstro og opplever den politiske samtalen som irrelevant. Sosioøkonomisk bakgrunn har mye å si for demokratisk deltagelse, og i Fredrikstad er det en høyere andel av

barn og unge som lever i vedvarende lavinntekt enn det nasjonale gjennomsnittet. Derfor er det viktig å arbeide målrettet med ungdomsmedvirkning for å sikre mestringstro og like muligheter til demokratisk deltagelse for alle. Samtidig gir den digitale virkeligheten utfordringer – meme-kultur, konspirasjonsteorier, propaganda og falske nyheter kan underbygge og øke polariseringen i samfunnet. Fredrikstad er også en by hvor SIAN og Den Nordiske Motstandsbevegelsen jevnlig demonstrerer sitt nærvær, og vi har tidligere opplevd å miste ungdommer som reiste til Syria som fremmedkrigere.

Aktiviteter

Demos skal samle sivilsamfunn og kommune i en felles innsats for å bygge demokrati og medborgerskap sammen med barn og unge. Dette gjøres gjennom workshops, opplæring og arrangementer på arenaer som skole, litteraturhus, bibliotek og fritidsklubber. Demos skal herigjennom bidra til en mer helhetlig og kunnskapsbasert praksis.

Samarbeidspartnere

Demos-prosjektet skal implementeres i samarbeid med skoler og sivilsamfunn, hvilket inkluderer aktiviteter med Minotenk, Dialogforum Østfold, Faktisk.no og Litteraturhuset Fredrikstad.

Forventede virkninger og resultat

Vi forventer ved prosjektets avslutning å sikre en langsiktig, helhetlig og kunnskapsbasert innsats for demokrati og medborgerskap, forankret både i sivilsamfunnet og Fredrikstad kommune. Fredrikstad vil ha ungdommer med demokratisk mestringstro, som forsvarer menneskerettigheter, demokrati og engasjerer seg i vanskelige saker. Ungdommer som deltar aktivt i elevdemokrati, politikk og frivillighet er gode på kritisk tenkning og bidrar til en demokratisk kultur som gir motstandskraft mot radikalisering og ekstremisme.

Kontaktperson

Navn: Ellen Reiss, Prosjektrådgiver Demos,
Fredrikstad Kommune
✉ ellrei@fredrikstad.kommune.no

HAUGE SUND

Fakta

Grunnlagt i 1866
Innbyggere: 37.444
Kjennetegn: Kystby med maritime tradisjoner
Visjon: Åpen, ærlig, raus og troverdig

MITT SYN, DITT SYN

Mål med prosjektet

Vi ønsker å tilpasse det finske konseptet «I See You See / Mitt Syn, Ditt Syn» til en norsk kontekst, og på sikt trene hele ungdomspopulasjonen i Haugesund i kritisk tenkning og perspektivtaking.

Vi ønsker at målgruppen for prosjektet får mulighet til å øve opp den formen for integrerende tenkning metoden innebærer, fordi den har en forebyggende effekt på alle former for konflikt.

Som en del av arbeidet vil vi etablere en modell for konstruktivt samarbeid mellom kommunale tjenester for barn og unge og frivillige organisasjoner.

Bakgrunn og utfordring

Evne til å skifte perspektiv og ha respekt for ulike ståsteder er en viktig ingrediens når vold, hatefulle ytringer og handlinger skal forebygges, samt for å forhindre polarisering og fremme demokratisk deltakelse.

Haugesund kommune har få tiltak for å fremme kritisk tenkning, og ønsker å styrke egen innsats gjennom integrering av prosjektet i skoleverket.

Aktiviteter

«Ditt Syn, Mitt Syn» kan best beskrives som en kognitiv treningsmetode for kritisk refleksjon og perspektivtaking. Metoden kommer fra Helsinki og er en videreutvikling av et konsept utarbeidet ved universitetet i Cambridge, hvor en forskergruppe utviklet en modell ved navn «IC Thinking».

Metoden fokuserer mer på hvordan du tenker enn hva du tenker, når det gjelder forebyggingen av vold, kriminalitet og voldelig ekstremisme. Helt konkret blir ungdom inndelt i grupper, hvor de øver opp ferdigheter og blir bevisst sin tenke- og kommunikasjonsform. Målet er å erstatte en svart/hvitt forståelse av verden med en aksept av ulike perspektiver og nyanser.

Samarbeidspartnere

Utover å etablere en arbeidsgruppe, har kommunen valgt å inngå et samarbeid med den frivillige organisasjonen Totally, som har en tydelig profil på forebyggende arbeid blant ungdom.

Forventede virkninger og resultat

Det er en målsetning med Mitt Syn, Ditt Syn å få metoden integrert i ungdomsskolen gjennom sertifisering av lærere. Hovedmålsetningen er at samtlige 10. klasseelever i Haugesund skal ha gjennomført Mitt Syn, Ditt Syn-programmet. Metoden vil dessuten være et av virkemidlene kommunen bruker for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Kontaktperson

Truls Aarseth
Barne- og Ungdomskordinator, Haugesund kommune
✉ truls.aarseth@haugesund.kommune.no

KRISTIAN SAND

Fakta

Grunnlagt i 1641

Innbyggere: 113.737

Kjennetegn: Skjærgård og sykkelstorbyen

Visjon: En by for alle

DEMOKRATI- PROSJEKTET

Mål med prosjektet

Prosjektet skal motvirke hatkriminalitet og hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme gjennom å bruke demokratiopplæring av unge og deres underrepresenterte erfaringer som verktøy for inkludering, mangfold, likeverd og deltakelse. Prosjektet skal gjøre flere ytringsarenaer tilgjengelige for grupper i samfunnet som vanligvis ikke blir lyttet til.

Bakgrunn og utfordring

Ungdom vi snakker med forteller oss at de mangler ytringsarenaer og uenighetsfellesskap der de har reell medvirkning og er hovedaktørene, og ikke bare er mottakere av et tilbud eller tiltak. Mange kjenner ikke til organisasjonsmangfoldet eller egne demokratiske muligheter. Demokratiprojektet kan være en øvingsarena og et springbrett inn i både etablerte organisasjoner og selvstendig ytringsfrihet gjennom tekst, kunst eller annen samfunnsdeltakelse.

Aktiviteter

En ungdomsgruppe møtes ukentlig, og blir prosjektets Demokratiambassadører. Deltakerne i denne gruppen har variert bakgrunn, erfaringer og egenskaper. Gruppen arrangeres som en fritidsaktivitet og møtes hver uke på Samsen kulturhus, der det inviteres inn ressurspersoner og organisasjoner, for å gjøre gruppen kjent med ulike former for demokrati- og medvirkningsprosesser.

Deltakerne får øvelse i å arrangere debatter, workshops og arrangementer gjennom delprosjekter som de har ansvar for å gjennomføre. Gruppen skal generere mer aktivitet i flere grupper, blant annet gjennom sine arrangementer. Gruppen blir også en høringsinstans for voksne, som supplerer de ordinære representasjonskanalene.

Samarbeidspartnere

Demokratiprojektet er et samskapingsprosjekt mellom Kristiansand kommune og FN-sambandet. Demokratiprojektet holder til på Samsen, et kulturhus som huser flere frivillige organisasjoner. Demokratiprojektet koordinerer Demokratinettverket, et samarbeids- og erfaringsutvekslingsnettverk med over 40 organisasjoner og instanser, som møtes fire ganger i året.

Forventede virkninger og resultat

Det er målet at demokratiprojektet etableres som fast tilbud ved Samsen. Det er etablert samarbeid og faste nettverksmøter mellom offentlige- og sivilsamfunnsorganisasjoner med demokratiske strukturer som ungdommer kan være aktører i. Tilbudet kan dermed fungere som et knutepunkt for ungdom og organisasjoner. Videre gir prosjektet ungdommer i Kristiansand, både i og utenfor prosjektet, evnen til på en konstruktiv måte at få sine stemmer hørt og fremme sine behov.

Kontaktperson

Lene Mordal

Prosjektleder, Demokratiprojektet, Samsen

✉ lene.mordal@kristiansand.kommune.no

LARVIK

Fakta

Grunnlagt i 1671

Innbyggere: 47.777

Kjennetegn: Bøkeskogen og vann

Visjon: NÆRE: Nysgjerrig - Ærlig - Raus - Engasjert

KomINN DEMOKRATIDAG

Mål med prosjektet

Med KomINN Demokratidagen vil vi sette søkelys på utfordringer knyttet til bruk av ytringsfrihet i dag og hvordan ytringer også medfører ansvar for å skape en inkluderende offentlig samtale. Demokratidagen skal bli et varig arrangement som skal utvikles og fortsette i årene fremover.

Demokratidagen er rettet mot unge, og formålet er at gi elevene dedikert tid og et forum for å dele opplevelser, tilegne seg kunnskap og ikke minst skape viktige erfaringer de kan ta med seg tilbake til sine omgangskretser. Prosjektet vil gi dem økt selvstendighet til å delta i demokratiske prosesser, særlig på nettet, hvor vi ser at hatprat hindrer demokrati og deltakelse og bidrar til å skape ekstremistiske verdensbilder.

Bakgrunn og utfordring

I Larvik er de unge en viktig og knapp ressurs for samfunnet, siden de er nødt til å flytte ut av byen for å ta høyere utdanning. Derfor vil vi fokusere på unge og deres deltakelse i den offentlige debatten. Vi ser at mange unge dropper å delta i diskusjoner, især på nett, der de opplever å få stygge kommentarer eller ser at andre får det. Når hatprat gjør at noen trekker seg fra den offentlige debatten, mister samfunnet viktige stemmer og perspektiver. Vi ønsker derfor å bygge kunnskap om fenomenet. Internett tilbyr oss muligheten til å skape, publisere, dele og ta til oss informasjon, og bør være et sted for deltagelse og interaksjon – et sted vi kan engasjere og uttrykke oss, og hvor alle kan føle seg trygge.

Aktiviteter

KomINN Demokratidag har vært arrangert én gang tidligere, med foredrag om ytringsfrihet og ytringsansvar. Stopp Hatprat har også gjennomført en workshop med elever, hvor de ble forberedt på hvordan de skal gjennomføre en tilsvarende workshop på en halv dag med medelever på sine respektive skoler. Larviks neste demokratidag skal baseres på kunnskapen herfra og videreutvikle på konseptet.

Samarbeidspartnere

KomINN demokratidag for 10. trinn i Larvik kommune gjennomføres sammen med Stopp Hatprat, og er en del av et større samskappingsprosjekt mellom kommune, frivillige, næringslivet og aktører i Larvik.

Forventede virkninger og resultat

Den første demokratidagen vi avholdte i forbindelse med jubileumsåret ga oss mye kunnskap vi systematisk kunne jobbe videre med, når det gjelder tematikken demokrati. Vi vil på bakgrunn av dette undersøke muligheten for å samarbeide enda tettere med skoler om hvordan de kan arbeide med temaet i undervisningen, som ledd i den obligatoriske demokratiundervisningen og som del av kompetansemålene i andre fag.

Det er ønskelig å gjøre dette til et årlig arrangement for 10. klasse i Larvikskolen.

Kontaktperson

Erica Gutterød Dabe
SLT koordinator, Larvik kommune
✉ egd@larvik.kommune.no

OSLO

Fakta

Grunnlagt i 1050
Innbyggere: 699.828
Kjennetegn: Tigerstaden
Visjon: Oslo skal bli grønnere, varmere,
mer skapende og ha plass til alle

YTRINGSKULTUR PÅ NETT

Mål med prosjektet

Oslo kommune skal ivareta ytringsfriheten, meningsmangfoldet og stimulere til et trygt ytringsrom for alle. Med dette prosjektet ønsker vi å fremme en god ytringskultur på nett.

Vi har en hypotese om at refleksjon, dialog og samtale om hvordan vi ytrer oss – og ikke hva vi ytrer – er sentralt for å skape et godt ytringsklima. Vår hovedtese er at konflikter og polarisering dempes dersom det skapes en trygg kultur som stimulerer til møter mellom meningsmotstandere.

Bakgrunn og utfordring

På nettet ser vi en økende tendens til at algoritmer, ekkokamre og ensretting av meningsinnhold skaper avstand og bidrar til radikaliserings. Ved å være en pådriver og tilrettelegger for meningsbrytning og uenighetsfelleskap ønsker Oslo kommune å motvirke denne tendensen.

Fysiske møter mellom mennesker og diskusjon på tvers av partitilhørighet, etnisitet, yrke, kjønn og alder vil kunne bidra til dette.

Ytringskulturprosjektet vil koordineres med SaLTo-sekretariatets øvrige byomfattende satsning for å forebygge ekstremisme, som for eksempel mentorordningen og den sosialfaglige oppfølgingen av personer i ekstremismespekteret.

Aktiviteter

Oslo Kommune vil arrangere flere digitale seminarer for ansatte i kommunen om ytringskultur, moderering og innbyggerdialog på egne SOME-plattformer. I tillegg vil vi etablere et praktikernettverk som kan drøfte ulike problemstillinger, «best practice» og reflektere over hvordan vi best ivaretar en god ytringskultur og innbyggerdialog på kommunens plattformer.

Vi vil i samarbeid med Faktisk.no og sivilsamfunn/frivillighet/bydelene fasilitere workshoper om falske nyheter, algoritmer, konspirasjonsteorier, kildekritikk, polarisering og debatt-dynamikk på sosiale medier. Her vil vi undersøke hvordan vi sammen kan reflektere over måter sosiale medier former oss i dialog med hverandre.

Videre har prosjektet som mål å tilrettelegge for dialogmøter etter modell fra My Country Talks. Her kan innbyggere med ulike politiske standpunkt møtes for å diskutere forskjellige temaer i trygge rammer.

Samarbeidspartnere

Prosjektet ligger i SaLTo-sekretariatet (Oslo kommune) og samarbeider med aktører som Faktisk.no, STL (samarbeidsrådet for tro og livsynssamfunn), EMI samt aktører i SaLTo-nettverket i de ulike bydelene.

Forventede virkninger og resultat

Det forventes at Oslo kommune øker sin kunnskap om ytringskultur på nett. I tillegg vil vi øke dialogen, bevisstheten og refleksjonen om oppførselen på sosiale medier, ytringsklimaet og hvordan vi best kan legge til rette for en konstruktiv meningsbrytning.

Kontaktperson

Martin Brostigen

SaLTo-sekretariatet, Oslo kommune

✉ martin.brostigen@vel.oslo.kommune.no

SARPS BORG

Fakta

Grunnlagt i 1016 av Olav den hellige
Innbyggere: 58.182
Kjennetegn: Oldtidsby, helleristninger,
lang kystlinje og industri
Visjon: Sammen skaper vi Sarpsborg

UNG MOTKRAFT

Mål med prosjektet

Gjennom UNG Motkraft skal det skapes en allianse som arbeider sammen for et trygt Sarpsborg. Prosjektet retter seg mot de som arbeider med unge og ungdommen selv – selve motkraften mot hatytringer, voldelig ekstremisme og radikalisering.

Bakgrunn og utfordring

Sarpsborg kommune har arbeidet med tiltak, samarbeid og innsats på ulike forebyggende nivåer. Likevel har arbeidet i Sarpsborg vært utført stykkevis og delt, uten et helhetlig samarbeid om tiltak med aktører fra sivilsamfunnet. Gjennom et langvarig samarbeid med Ungdomsrådet har vi diskutert nye løsninger på unges utfordringer, og prosjektet er et produkt av disse samtalen.

Aktiviteter

Gjennom UNG Motkraft skal det tilegnes felles kunnskap om fenomener som hatkriminalitet og ekstremisme, samt få inn-sikt i virksomme metoder som bidrar til å redusere hatprat, polarisering, fremmedfrykt og ekstremisme, samtidig som inkludering, refleksjon, debatt, gode menneskemøter og kri-tisk tenkning fremmes. Denne viten utvikles ved å binde sivil-samfunnsaktører, politiet og kommunale aktører sammen til en felles likeverdig kraft mot innsatsområdene: trygg debatt, trygg på nett og trygg fritid. Ulike aktiviteter vil arrangeres, som workshops, debatter og dialogdag i skolene, med fokus på økt ungdomsmedvirkning og unges møteplasser.

Samarbeidspartnere

For å sikre framgang i prosjektet er det inngått et samarbeid med fire viktige sivilsamfunnsaktører: Dialogforum Østfold, Røde Kors Fellesverket 1016, UPA Ungdomsfelleskapet Alvim og Olavsdagene. Ungdomsrådet sikrer ungdomsmedvirkning med en egen Ung motkraft-ungdomsprosjektgruppe.

Forventede virkninger og resultat

Målet er å etablere en helhetlig, langsiktig og koordinert Motkraft-allianse, bestående av kommunens tjenester, frivillige organisasjoner, politiet og ungdommene selv, som skal skape en motvekt mot hat og ekstremisme gjennom inkludering, mangfold og kritisk tenkning. Det ultimative målet er at Ung Motkraft-alliansen skal ledes og drives av de unge selv. Sammen skal vi skape en trygg by.

Kontaktperson

Tone Faale
SLT-koordinator, Sarpsborg kommune
✉ tsfa@sarpsborg.com

STAVAN GER

Fakta

Grunnlagt i 1125
Innbyggere: 144.699
Kjennetegn: Oljeby
Visjon: Vi bygger fellesskap

SAMSKAPING OM INKLUDERING AV UTSATT UNGDOM

Mål med prosjektet

Hovedmålsetningen for arbeidet er å etablere flere tilbud som kan inkludere utsatte ungdommer mellom 15-17 år. Ved å engasjere utsatte ungdommer i positive aktiviteter og tiltak de selv er med på å utforme, vil vi bidra til å forebygge negativ utvikling i ungdommene sitt liv.

Et delmål for prosjektet er også etablere gode kontaktpunkter for samarbeid og samhandling mellom kommunen, frivillige organisasjoner og andre aktører som jobber med målgruppen.

Bakgrunn og utfordring

Stavanger har flere ungdommer i denne målgruppen som ikke finner seg til rette i kommunens fritidsklubber og «søker likesinnede» i sentrum og andre steder. Særlig gutter mellom 15–17 år dominerer kriminalstatistikken, og flere begår også lovbrudd i fellesskap. Vi har derfor valgt å målrette prosjektet selektivt og indikativt – mot ungdom med flere risikofaktorer.

Aktiviteter

Gjennom et forpliktende samskappingsarbeid med Fellesverket og Forandringshuset – og i dialog med ungdom, vil vi utforme tilbud som «tetter hull i tiltaksapparatet» og supplerer hverandre.

Samarbeidspartnere

Stavanger kommune, Fellesverket (Røde Kors) og Forandringshuset (KFUK-KFUM)

Forventede virkninger og resultat

Vi vil blant annet bidra til at flere av ungdommene som trenger det får en arena hvor de opplever tilhørighet og kan engasjere seg i positive, gratis aktiviteter – og skape gode minner på kveldstid, i helger og ferier. Sammen med våre samarbeidspartnere vil vi ha samskapt nye tilbud for målgruppen som komplementerer eksisterende tilbud og svarer på målgruppens reelle behov.

Kontaktperson

Elliot K. Jørpeland

SLT-koordinator, Stavanger Kommune

✉ elliott.kim.jorpeland@stavanger.kommune.no

TRYGG DIGITAL BY NORGE

Sammen styrker vi det digitale demokrati

De siste årene har vi vært vitne til en økt digital aktivitet blant ekstremistiske grupperinger. Flere rapporter tyder på at ekstremisme i større grad enn før er digitalt forankret. Internett og sosiale medier er blitt et arnested for trusler og hat. Samtidig smelter det digitale og det 'fysiske' sammen i hverdagen. De nordiske etterretningstjenestene, blant dem den norske, understreker i trusselvurderingene sine at forebygging av misinformasjon, ekstremisme og radikalisering på nett må prioriteres.

Denne utviklingen utfordrer kommuner og lokale sikkerhetsaktører, fordi det er vanskelig å danne seg et presist bilde av hvordan hat, ekstremisme og rasisme sprer seg på nett og nedfeller seg i et geografisk område, som for eksempel en by. Det finnes dessuten lite kunnskap om hvordan lokale aktører kan jobbe forbyggende og konkret for å motvirke digitale mønstre og uttrykk for hat.

For å imøtekomme disse utfordringene kreves det en systematisk forståelse av hvorfor, hvor og hvordan den lokale hat-

praten oppstår og spres. Uten en slik forståelse, tvinges lokale aktører ofte til å handle på vage trusselbilder – eller først etter at hatet har slått rot i fysiske omgivelser.

Derfor har vi i Trygg by Norge-samarbeidet satt i gang pilotprosjektet Trygg digital by Norge for å styrke det digitale forebyggingsarbeidet lokalt.

I 2022 setter vi i gang en større nasjonal kartlegging av netthat i Norge. På grunnlag av dataene fra kartleggingen vil vi i løpet av sensommeren 2022 invitere nettverksaktører til å peke på hvordan vi nasjonalt og lokalt kan forebygge og motvirke hat og ekstremisme på nett, skape trygge digitale byer, sunne debattkulturer, nettfelleskaper og et trygt demokrati.

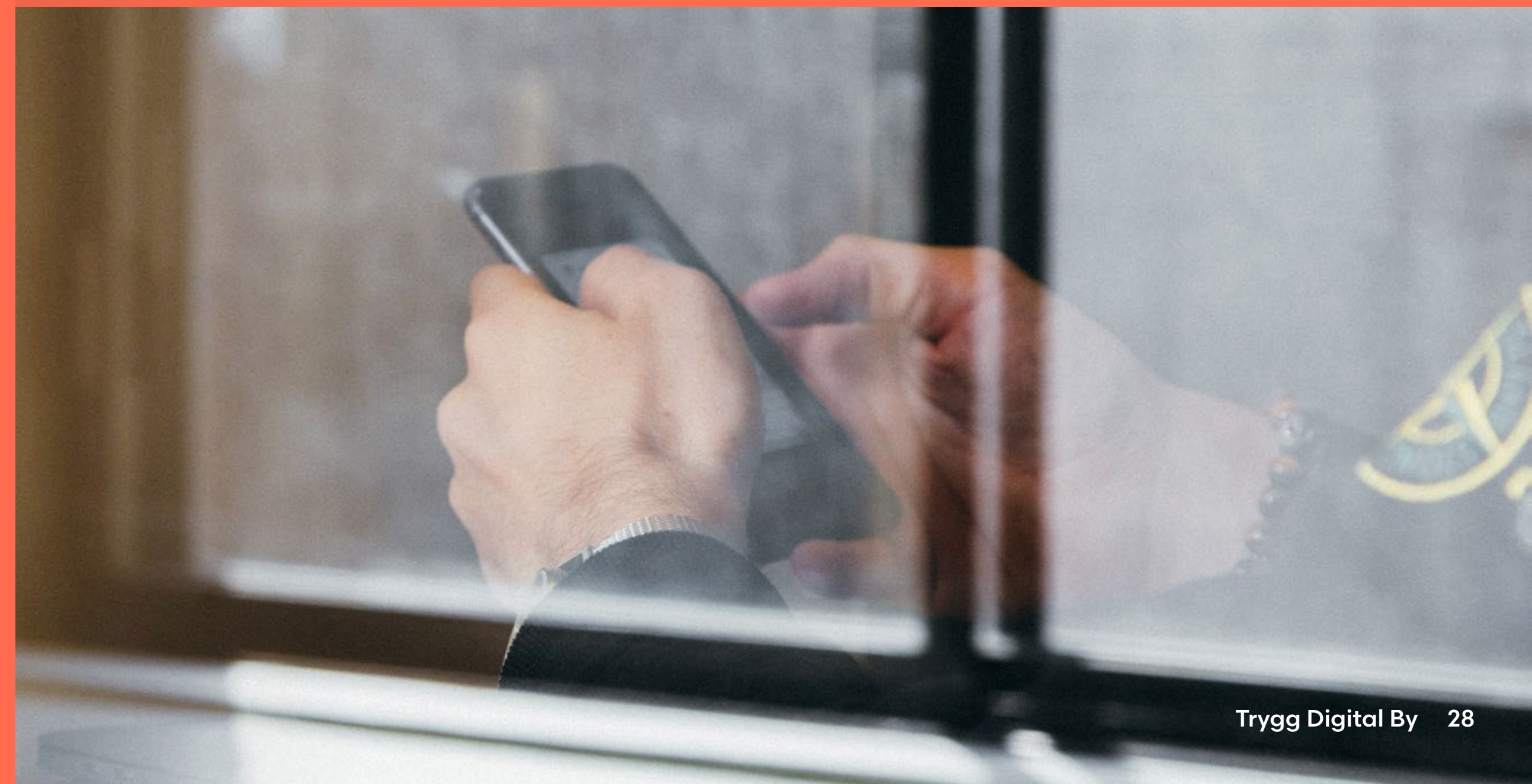
Samtidig vil vi utføre et pilotprosjekt i Kristiansand kommune. Med Trygg digital by forsøker vi å gjentenne måten lokale aktører forebygger ekstremisme og hat, ved å ta utgangspunkt i konkrete analyser av netthat og samtaler digitalt, både lokalt i en by og nasjonalt. På denne måten får byene som deltar kunnskap og data om hvem hatet retter seg mot, hva som ligger til grunn for hatet og hvor i de sosiale mediene hatet kommer til uttrykk. Ved hjelp av denne informasjonen kan byene målrettet forsterke eksisterende, preventive innsatser og skape nye tiltak til å løse utfordringer og konkrete problematikker med hat og ekstremisme på nett.

Kristiansand kommune har lang erfaring med å jobbe kriminalitetsforebyggende sammen med politiet og andre offentlige etater, frivilligheten, privat næringsliv og lokale miljøer.

Sammen med Kristiansand ønsker vi gjennom Trygg digital by-prosjektet å hjelpe kommunen med å styrke det digitale tankesettet til de som jobber med forebygging (kommunale og andre samarbeidspartnere), samt få en tydeligere innsats i det digitale forebyggingsarbeidet ikke bare knyttet til digitalt hat, men også andre kriminalitetsområder.

Samarbeidet vil fokusere på å bidra til:

- å oppnå kommunens målsetning om en trygg og inkluderende by hvor ingen er utsatt for hatytringer eller hatkriminalitet.
- at alle innbyggere i Kristiansand får deltatt i den offentlige debatten og bevege seg fritt i det digitale rommet uten å bli utsatt for hatefulle ytringer. Et åpent, fredelig og inkluderende samfunn som er basert på demokratiske verdier, universelle menneskerettigheter og gjensidig respekt.
- at Kristiansand blir en by for alle hvor innbyggere uansett kjønn, etnisk eller religiøs bakgrunn, funksjonsevne eller seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet skal ha de samme mulighetene for å delta i samfunnet – også på den digitale arenaen.

GjensidigeStiftelsen

Gjensidigestiftelsen - gode liv i et trygt samfunn

Gjensidigestiftelsen jobber for å skape gode liv i et trygt samfunn gjennom å støtte ildsjeler og frivillige organisasjoner. Som største eier i Gjensidige forsikring med 62 prosent av aksjene, er Gjensidigestiftelsen med på å videreføre over 200 års forsikringshistorie i Norge. Fra etableringen i oktober 2007 og ut 2021 har Gjensidigestiftelsen tildelt rundt 3 milliarder kroner til over 9.000 tiltak og prosjekter som fremmer trygghet og helse.

Gjensidigestiftelsens visjon er gode liv i et trygt samfunn.

I innværende strategiperiode 2021-2025, arbeider stiftelsen i tråd med flere av FNs bærekraftsmål. Prioriteringer for tildelinger og innsatser er definert under tre programområder: Trygg; Sunn; og Aktiv. Under programområdet Trygg arbeider vi for at ingen skal oppleve hat, vold og overgrep, og at nærmiljøene skal ha gode møteplasser og bidra til å bygge tillit mellom ulike grupper.

Les mer på www.gjensidigestiftelsen.no

Nordic Safe Cities

Nordic Safe Cities – en allianse for trygghet og inkludering

Nordic Safe Cities jobber lokalt og på tvers av byer i Norden for å fremme innbyggernes trygghet og hjelpe byene til å motstå ekstremistisk hat og vold. Byene København, Aalborg, Odense, Stockholm, Malmø, Gøteborg, Helsinki, Vantaa, Reykjavik, Oslo, Larvik, Sarpsborg, Fredrikstad, Kristiansand, Hauge-sund, Arendal, Bærum, Skien og Stavanger utgjør for tiden en sterk allianse for fellesskap og inkludering.

Nordic Safe Cities er en ideell organisasjon (NGO) og fungerer som en 'handletank' – som omdanner kunnskap til handling. I løpet av de siste seks årene har vi samlet byer, nordiske aktører, eksperter, politikere og praktikere for å dele kunnskapen sin, utvikle ny politikk og foreslå konkrete løsninger.

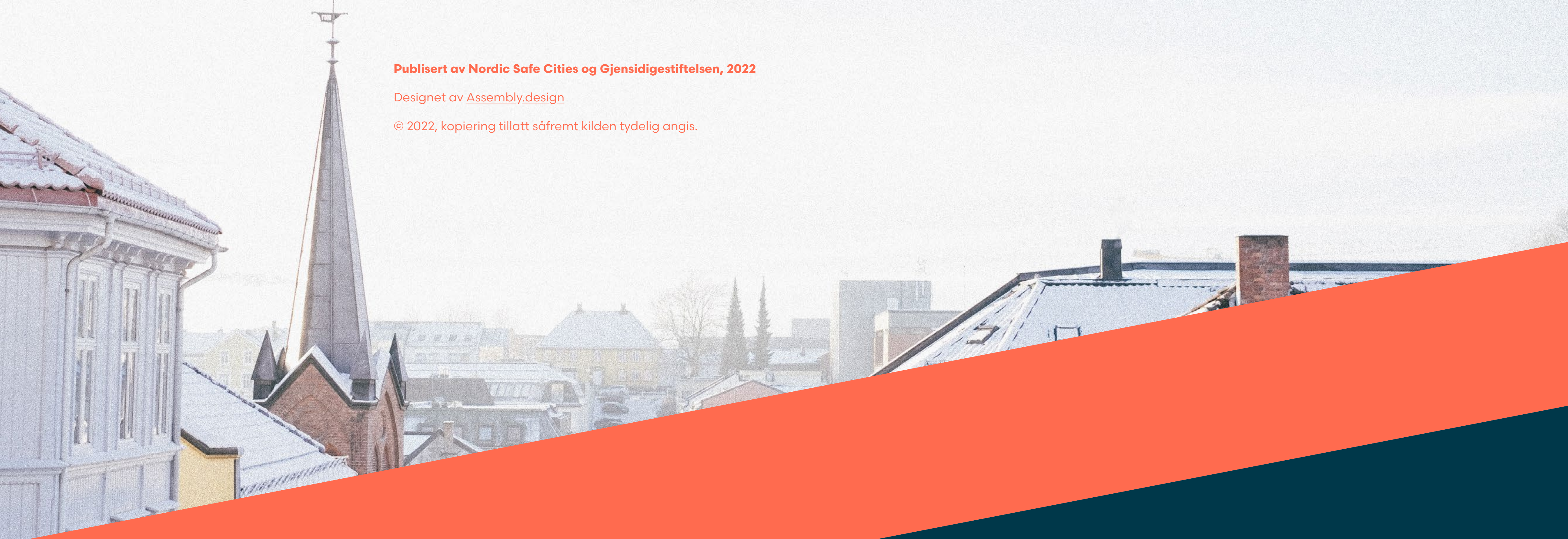
Organisasjonen jobber vidtfavnende med inkludering og forebygging av ekstremisme, og har de siste årene særlig satt søkelys på å styrke demokratiforståelse og motvirke hat og trusler som polariserer og undergraver det demokratiske samfunn. Ved hjelp av en rekke forskjellige temaområder forsøker vi å hjelpe nordiske kommuner, politi og sivilsamfunnsaktører med å håndtere de vanskelige problemstillingene og dilemmaene som ofte oppstår når man jobber med disse problematikkene.

Les mer på www.nordicsafecities.org

Publisert av Nordic Safe Cities og Gjensidigestiftelsen, 2022

Designet av [Assembly.design](#)

© 2022, kopiering tillatt såfremt kilden tydelig angis.

TRYGG BY NORGE

